

Seborrhoïsch eczeem

Wat is seborrhoïsch eczeem?

Seborrhoïsch eczeem is een huidaandoening die wordt gekenmerkt door roodheid en schilfering, die vooral voorkomt in het gezicht en op het behaarde hoofd. Geschat wordt dat seborrhoïsch eczeem bij ten minste 5% van de bevolking voorkomt, iets vaker bij mannen dan bij vrouwen en vooral op jong volwassen leeftijd. De aandoening ontstaat aan het begin van de puberteit en is niet besmettelijk. In de kinderjaren komt het vrijwel niet voor. Het kan weliswaar een vervelende en soms ontsierende huidziekte zijn, maar deze aandoening is volstrekt onschuldig en heeft geen relatie met andere ziekten. Het beloop van seborrhoïsch eczeem is wisselend, waarbij rustige periodes kunnen worden afgewisseld met tijden waarin de huidziekte actiever is. Het eczeem is goed te behandelen, maar kan na stoppen van de therapie weer terugkomen.

Hoe ontstaat seborrhoïsch eczeem?

De exacte oorzaak van seborrhoïsch eczeem is onbekend. Wel is bekend dat het micro-organisme *Pityrosporum ovale* (een gistsoort), die van nature op ieders huid aanwezig is, een belangrijke rol speelt. Bij mensen met seborrhoïsch eczeem wordt deze gist, om onbekende redenen, in grotere hoeveelheden dan normaal aangetroffen. Het afweersysteem van het lichaam reageert op dit micro-organisme met een ontstekingsreactie. Dit veroorzaakt de roodheid van het eczeem. Waarom de gist bij sommigen wel en bij anderen geen problemen veroorzaakt is echter niet bekend.

Emotionele spanningen kunnen seborrhoïsch eczeem verergeren, evenals lage temperaturen in de herfst en winter en droge lucht in centraal verwarmde ruimten.

Wat zijn de verschijnselen?

'Roos' is de mildste vorm van seborrhoïsch eczeem en wordt gekenmerkt door fijne schilfertjes op het behaarde hoofd gepaard gaand met jeuk.

In een ernstiger vorm wordt de hoofdhuid rood en neemt de schilfering toe. Deze kan zo erg zijn dat de gehele hoofdhuid bedekt is met dikke schilfers, die plukjes haar omgeven als kwastjes. Daarbij kan ook (tijdelijke) haaruitval optreden.

Ook op de onbehaarde huid wordt seborrhoïsch eczeem gekenmerkt door jeuk, roodheid en schilfering, die vaak wat gelig van kleur is en wasachtig/vettig aandoet.

De jeuk bij seborrhoïsch eczeem is meestal milder dan bij andere vormen van eczeem, maar de verschijnselen kunnen cosmetisch erg storend zijn. De meest aangedane plaatsen zijn de haargrenzen, de wenkbrauwen, de plooien naast de neus en in en achter de oren. Minder vaak wordt het eczeem gezien op de wimpers, de borst, de rug en in de plooien (navel, onder de borsten, buikplooi, liezen, bilspleet, rond de anus). In de plooien is de schilfering door het zweten meestal verdwenen en is de huid alleen maar rood. In zeldzame gevallen breidt het seborrhoïsch eczeem zich nagenoeg over het gehele lichaam uit.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Meestal zijn de verschijnselen van seborrhoïsch eczeem zo kenmerkend dat de (huid)arts op het oog de diagnose kan stellen. Bij twijfel wordt onder plaatselijke verdoving een stukje huid weggenomen (een biopsie), worden allergietesten gedaan of schilfertjes afgenomen voor onderzoek op schimmels.

Wat is de behandeling?

- Algemeen

Seborrhoïsch eczeem is een huidaandoening die weliswaar goed behandeld kan worden maar waarvoor nog geen definitieve genezing mogelijk is. De therapie is erop gericht om de gist *Pityrosporum ovale* terug te dringen en de ontstekingsreactie in de huid te verminderen.

Elke vorm van behandeling is 'symptomatisch', hetgeen wil zeggen dat de symptomen (roodheid, schilfering, jeuk) onderdrukt worden. De behandeling bestaat meestal uit het uitwendig gebruik van shampoo, crèmes of combinaties hiervan (lokale behandeling). Soms is het nodig medicijnen in te nemen (systemische behandeling) en soms wordt lichttherapie toegepast.

- Lokale behandeling

De meerderheid van de patiënten met seborrhoïsch eczeem kan goed worden behandeld met lokale middelen, dus middelen voor uitwendig gebruik. Roos kan over het algemeen goed behandeld worden met anti-roosshampoos die seleniumsulfide of zinkpyrithion bevatten. De huidarts schrijft vaak shampoos met ketoconazol of met teer voor. Ketoconazol is een middel dat de gist *Pityrosporum ovale* aanpakt. Bij ernstig eczeem op het hoofd worden lotions of crèmes met corticosteroiden voorgeschreven. Dit zijn stoffen die zijn afgeleid van de natuurlijke hormonen van de bijnierschors en die ontstekingsreacties remmen.

Het seborrhoïsch eczeem van de onbehaarde huid wordt behandeld met crèmes die ketoconazol, corticosteroiden of een combinatie hiervan bevatten. Om bijwerkingen door langdurig gebruik van corticosteroiden te voorkomen zal de (huid)arts u adviseren om het gebruik van deze middelen na het verdwijnen van het eczeem te stoppen of te verminderen tot maximaal 3 dagen per week.

Een enkele keer wordt voor de behandeling van seborrhoïsch eczeem nog gebruik gemaakt van crèmes met zwavel, teer of salicylzuur.

Systemische behandeling

Bij ernstige vormen van seborrhoïsch eczeem kan, in combinatie met de lokale behandeling, in zeldzame gevallen een kuur met itraconazol- of fluconazol tabletten voorgeschreven worden. Deze middelen doden de gist *Pityrosporum ovale* en verbeteren daardoor veelal het eczeem.

- Lichttherapie

Veel patiënten met seborrhoïsch eczeem weten uit ervaring dat de zon hun huidaandoening goed doet. Ultraviolet licht remt namelijk de ontstekingsreactie in de huid. Bij ernstige en uitgebreide vormen van seborrhoïsch eczeem die niet op lokale of systemische therapie reageren, kan behandeld worden met 'lichttherapie'. Deze therapie wordt in het ziekenhuis toegepast en is alleen in uitzonderlijke gevallen nodig.

Wat kunt u zelf nog doen?

Roos verbetert vaak al door regelmatig het haar te wassen en goed na te spoelen. Voor de plooien (oksels, buikplooï, onder de borsten, liezen, bilspleet) is het van belang dat na de dagelijkse douche (zonder zeep!) de huid goed wordt afgedroogd. Gebruik alleen uw eigen haarborstel en kam.

Wat zijn de vooruitzichten?

Over het algemeen is seborrhoïsch eczeem een chronische aandoening. Na het stoppen van de therapie kan het eczeem weer verergeren of terugkomen. Dat betekent overigens niet dat de aandoening altijd blijft bestaan. Doorgaans wisselt het beloop sterk, waarbij periodes van rust worden afgewisseld met tijden waarin het eczeem actiever is.

Vragen?

Wij helpen u graag. U kunt contact opnemen met de assistent of uw behandelend specialist van het Dermatologisch Dagcentrum.

- Locatie Molengracht:

T (076) 595 3020

- Locatie Pasteurlaan:

T (0162) 327 469

www.amphia.nl

Aanbevolen websites over dit onderwerp:

www.huidarts.info

www.huidinfo.nl

© Deze tekst is gebaseerd op goedgekeurd voorlichtingsmateriaal van de NVDV.